

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 1832/2019
17.12.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Браниславе Апостоловић, председника већа, Бранислава Босиљковића, Зоране Делибашић, Бисерке Живановић и Божидара Вујичића, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Марија Јоксовић адвокат из ..., против тужене „ББ“ АД из ..., чији су пуномоћници Миодраг Војновић, Милена Милутинов и Горан Ћирјаковић адвокати из ..., ради утврђења делимичне ништавости уговора и исплате, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Сомбору Гж 1433/18 од 03.12.2018. године, у седници већа одржаној дана 17.12.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Сомбору Гж 1433/18 од 03.12.2018. године.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Сомбору Гж 1433/18 од 03.12.2018. године и пресуда Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П 282/18 од 18.09.2018. године тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилца тражила да се утврди да је ништава одредба члана 3. тачка 1. Уговора о кредиту бр. ..., **ОБАВЕЖЕ** тужена да јој исплати износ од 3.600,00 динара са законском затезном каматом од 16.03.2017. године до исплате и накнади трошкове парничног поступка у износу од 55.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилца да на име трошкова целокупног поступка исплати туженој износ од 28.900,00 динара у року од осам дана од достављања преписа пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П 282/18 од 18.09.2018. године, ставом првим изреке, тужбени захтев је усвојен. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништава одредба члана 3. тачка 1. уговора о кредиту - рефинансирање број ..., што је тужена дужна трпети и признати. Ставом

трећим изреке, обавезана је тужена да исплати тужиљи износ од 3.600,00 динара са законском затезном каматом од 16.03.2017. године до исплате, у року од осам дана под теретом принудног извршења. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да исплати тужиљи трошкове парничног поступка у износу од 49.800,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке до коначне исплате, у року од осам дана под теретом принудног извршења.

Пресудом Вишег суда у Сомбору Гж 1433/18 од 03.12.2018. године, ставом првим изреке, жалба тужиље је делимично усвојена и пресуда Основног суда у Врбасу, Судска јединица у Кули П 282/18 од 18.09.2018. године, преиначена у делу одлуке о трошковима поступка тако што је обавезана тужена да, поред износа од 49.800,00 динара, исплати тужиљи још и износ од 6.000,00 динара под условима и на начин као у првостепеној одлуци, док је у преосталом побијаном усвајајућем, а непреиначеном делу и делу одлуке о трошковима поступка првостепена пресуда потврђена, а жалбе странака одбијене. Ставом другим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена, са позивом на члан 404. став 1. Закона о парничном поступку (ЗПП), благовремено је изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права.

У конкретном случају, по налажењу Врховног касационог суда, постоје оправдани разлози да се дозволи одлучивање о посебној ревизији тужене како би се о постављеном тужбеном захтеву донела законита одлука, па је зато и одлучено као у првом ставу изреке.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Нижестепени судови су утврдили да је ништав оспорени члан 3. тачка 1. уговора о готовинском кредиту од 15.03.2017. године којим је уговорена обавеза тужиље да, пре пуштања кредита у течај плати туженој фиксну накнаду у висини од 1% износа одобреног кредита, са образложењем да у означеној одредби нису прецизирани стварни трошкови кредита нити наведени разлози због којих се исти везују за одобрени износ кредита. Судови су зато закључили да означени члан уговора није у складу са одредбом члана 1065. Закона о облигационим односима, којом је само камата предвиђена као цена капитала и да је у супротности са начелима савесности и поштења, односно вредности узајамних давања предвиђених у члановима 12. и 15. наведеног закона којих се стране морају придржавати у заснивању облигационих односа, као и да је противна члану 47. истог закона којим је прописана ништавост уговора чији је предмет немогућ, недопуштен, неодређен и неодредив. Из наведених разлога, на основу члана 105.

став 1. Закона о облигационим односима утврђена је ништавост само означеног члана уговора о кредиту и следствено томе обавезана тужена да врати онај новчани износ који је тужила платила у извршењу обавезе предвиђене ништавом уговорном одредбом.

Међутим, по налажењу Врховног касационог суда, у овом спору материјално право је погрешно примењено.

Чланом 3. тачка 1. уговора о готовинском кредиту који су странке закључиле 15.03.2017. године предвиђено је да се корисник кредита (тужила) обавезује да, пре пуштања кредита у течај, положи банци (туженој) средства обезбеђења правилног и уредног извршења обавеза по основу и у вези тог уговора, како је то наведено у прилогу број 1 - обрасцу „основни елементи кредита“ којим је, између осталог, предвиђена обавеза тужиле да преда туженој убанци бланко меницу као средство обезбеђења потраживања банке по уговору о кредиту (тачка 4. тачка 3. обавезних елемената уговора). Дакле, тим чланом уговора није уговорена обавеза тужиле да плати туженој банци накнаду трошкова у висини од 1% од износа одобреног кредита. Таква обавеза предвиђена је тачком 3. тачка 5. обавезних елемената кредита, као фиксна накнада за одобравање у номиналном износу од 3.600,00 динара, али тужила у овом спору не тражи утврђење ништавости те тачке обавезних елемената кредита - прилога уговора о кредиту који, у складу са чланом 1. уговора, представља његов саставни део.

Оспорени члан 3. тачка 1. уговора о готовинском кредиту од 15.03.2017. године није ништав у смислу члана 103. Закона о облигационим односима. Уговарање обавезе корисника кредита да преда банци одређена средства обезбеђења, које ће давалац кредита искористити у случају неизвршења или неуредног извршења обавезе враћања кредита, није противна принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима.

С`обзиром да тужила није тражила утврђење ништавости тачке 3. тачка 5. обавезних елемената кредита (саставног дела уговора о кредиту) којом је предвиђена фиксна накнада за одобравање кредита у износу од 3.600,00 динара, то не постоји обавеза тужене да овај износ врати тужилу по основу члана 104. став 1. Закона о облигационим односима и да плати затезну камату као несавесни стицалац у смислу члана 214. истог закона, као и да тужилу надокнади трошкове поступка.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучено је као у другом ставу изреке.

Тужила је на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. ЗПП обавезана да туженој надокнади трошкове целокупног поступка у укупном износу од 28.900,00 динара, за заступање на два одржана рочишта у износу од по 7.500,00 динара, састав жалбе у износу од 12.000,00 динара и судску таксу за жалбу у износу до 1.900,00 динара.

**Председник већа - судија
Бранислава Апостоловић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић